

نسبت سنجی فلسفی افعال، تفکر و اختیار انسان با لذت و الم از دیدگاه علامه

طباطبایی

سیده معصومه افتخاری^۱، محمود صیدی^۲^۱ کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد، ایران (نویسنده مسئول)^۲ استادیار، گروه فلسفه و حکمت اسلامی، دانشگاه شاهد، ایران

چکیده

لذت از اموری است که انسان همواره آن را جست و جو کرده و به دنبال آن است و از آلام دوری می‌کند چرا که این مسأله با سعادت دنیوی و اخروی اوگره خورده و به دلیل اهمیت موضوع همواره فلاسفه به آن پرداخته‌اند. سرور در برابر حزن نه تنها امروزه بلکه قرن هاست که ذهن اندیشمندان را برای طرح و بحث این موضوع را به خود مشغول کرده است. و نیز نکته بسیار مهم رفع آلام برای زندگی بهتر و رسیدن به کمال می‌تواند عاملی برای طرح این موضوع باشد. و سوال مهم از ماهیت لذت و الم و تاثیر آن در زندگی انسان که بسیار حائز اهمیت است و ما سعی داریم در اینجا به نظر علامه طباطبایی در این زمینه بپردازیم. مسأله اصلی این پژوهش این است که دیدگاه علامه طباطبایی در مورد لذت و الم چیست؟ این تحقیق، تحقیقی است که به مباحث مطرح شده در فلسفه و الهیات می‌پردازد و روش تحقیق انتقادی است که محقق تلاش می‌کند علاوه بر گزارش اطلاعات حاصل از تحقیق به ارزیابی داده‌ها و اثبات آن نیز بپردازد و نگارنده سعی دارد به بازسازی اندیشه‌های این فیلسوف بپردازد. یافته‌های تحقیق حاکی از است علامه طباطبایی از آن جایی که در عوالم وجودی، عقل را بالاترین عالم میان عوالم سه‌گانه می‌داند و آن را از لحاظ وجود و هستی نزدیک‌ترین به مبدأ اعلی و عالم عقول مجرد می‌داند، عقیده دارد نظام عقلی بهترین و استوارترین نظام ممکن است و آن را قوی‌ترین عالم می‌داند چون فعلیت آن تام است. ایشان بالاترین نوع لذات و آلام را لذات و آلام عقلی می‌داند و آن را شدیدترین و قوی‌ترین لذات و آلام نفس می‌داند چون مجرد از ماده و دارای ثبات و دوام است.

واژه‌های کلیدی: علامه طباطبایی، لذت، الم، ادراک، منافر، ملائم